GREEN4GREY

GROEN-BLAUWE INFRASTRUCTUUR VOOR GRIJZE VERSTEDELIJKTE LANDSCHAPPEN

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

GREEN4GREY.be

DE UITDAGING

Minder grijze infrastructuur in het Vlaams landschap

Elke dag verliezen we in Vlaanderen zowat 6 hectare open ruimte ten koste van nieuwe harde ontwikkelingen, zoals woonprojecten, bedrijvenparken of infrastructuur. Daarmee behoren we tot de absolute koplopers in de EU. We verwachten dat de bevolking tegen 2050 zal toenemen met één miljoen. De druk op de open ruimte zal dus niet verminderen.

Bovendien is Vlaanderen erg versnipperd. Het 'landschap' wordt opgedeeld in steeds kleinere fragmenten open ruimte, omgeven door andere functies. De druk van grijze infrastructuur op de resterende open ruimte laat zich sterk voelen in randstedelijke gebieden.

'Vergrijzing' in de **Vlaamse Rand** rond Brussel creëert gefragmenteerde landschappen die hun functies verliezen (foto op de grens tussen Asse en Ganshoren)

Een landschap in **De Wijers** dat sterk onder druk staat van verstedelijking. (Stiemerbeek, Genk)

Bij een ongelimiteerde 'vergrijzing' van de randstedelijke landschappen dreigen (in)directe milieu- en gezondheidsproblemen te ontstaan, zoals:

- verlies van natuurlijke woon- en leefplekken voor dieren en planten
- gebrek aan natuurlijke waterbergingsmogelijkheden met overstromingen tot gevolg
- achteruitgang van de waterkwaliteit
- beperkte mogelijkheden voor inwoners en werknemers om zich in open lucht te ontspannen
- gebrek aan ruimte en capaciteit om de effecten van klimaatverandering op te vangen
- gebrek aan ruimte voor duurzame voedselproductie

PROJECTDOEL

Bouwen aan multifuntionele groen-blauwe infrastructuur

Met dit project willen we de schaarse en versnipperde onbebouwde restruimtes in een verstedelijkte omgeving een nieuw **veelzijdig** en **natuurlijk** karakter geven: de zogenaamde groene en blauwe infrastructuur. We willen de resterende open ruimte inrichten als natuurlijke stapsteen, zodat ze de motor wordt voor de ontwikkeling van een stedelijk natuurlijk netwerk. We creëren een hoge meerwaarde voor de maatschappij, als we die stapstenen verschillende functies geven zoals waterberging, recreatie, voedselvoorziening, groene long.

Waaruit bestaat groen-blauwe infrastructuur in verstedelijkte omgevingen?

Onder groene en blauwe infrastructuur in de context van een verstedelijkte omgeving verstaan we alle natuurlijke en halfnatuurlijke landschapselementen die een waardevol onderdeel (kunnen) vormen van een groen-blauw netwerk. Het kan gaan om landschapselementen op verschillende ruimtelijke schaalniveaus: van individuele bomenrijen tot volledige valleisystemen. Voorbeelden van **groene landschapselementen** zijn hagen, heggen, struiken, boomgaarden, boscomplexen, natuurlijke graslanden of ecologische parken. **Blauwe landschapselementen** hebben te maken met water. Het kunnen poelen, vijvers en vijversystemen, wadi's, kunstmatige bufferbekkens of waterlopen zijn. Samen vormen ze de groen-blauwe infrastructuur.

Welke functies heeft groen-blauwe infrastructuur?

Natuur en biodiversiteit: valleigebieden in verstedelijkte en randstedelijke omgevingen zijn vaak een hotspot voor beschermde dier- en plantensoorten: denk maar aan de boomkikker, de ringslang of zeldzame orchideeën.

Waterbuffering: valleien die opnieuw natuurlijk meanderen, stimuleren niet alleen de biodiversiteit, maar vormen ook een waterbuffer die ons helpt beschermen tegen overstromingen bij hevige regenbuien.

Verbetering van de waterkwaliteit: een goede waterkwaliteit is van belang voor mensen, dieren en planten.

Buitenactiviteiten in het groen en ontmoetingen: groene restruimtes kunnen in een verstedelijkte omgeving ingericht worden als de ideale plaats om mensen te ontmoeten. Door die open ruimtes met elkaar te verbinden ontstaan meer mogelijkheden om te wandelen, te joggen of te fietsen in het groen.

Gezondheid, welzijn en rust: groen biedt rust in de stadsdrukte en frisse lucht voor een goede gezondheid.

Groene werkomgeving: uitzicht op groen en een mooi landschap maakt werken aangenamer, maar geeft je ook de kans om in je werkomgeving te genieten van de natuur.

Groene woonomgeving: mooie landschappen vanuit je raam en aangenaam wonen rond natuurlijke elementen zijn een meerwaarde voor je woonplek.

Duurzame voedselproductie: pluk eens een appel van de boomgaard of verbouw je groenten in een volkstuin. Lekker gezond en duurzaam.

Klimaatadaptatie: het klimaat verandert; langere periodes van droogte en hevige regen zullen elkaar afwisselen: daarom moeten we onze omgeving 'klimaatbestendig' inrichten.

Leren over milieu: bouw mee aan je leefomgeving en ontdek zo de schatten van de natuur.

WAT ZIJN ONBEBOUWDE RESTRUIMTES?

Onbebouwde restruimtes ontstaan, als we via ruimtelijke planning proberen om vooral harde functies, zoals wonen, werken en infrastructuur, een plaats te geven. In het verleden werd vaak te weinig rekening gehouden met de natuurlijke infrastructuur en zo ontstonden groene, onbebouwde restruimtes: ze hebben weinig of geen functie meer en hun betekenis voor de gemeenschap is verwaarloosbaar. Sommige van die onbebouwde restruimtes zijn als het ware eilandjes, volledig omgeven door woon-, werk- of transportinfrastructuur. Nochtans bieden ze vaak mogelijkheden op het vlak van natuur. Zo zijn de vijvers langs de Dauteweyers een broedkamer voor de uiterst zeldzame boomkikker. De toenemende verstedelijking bedreigt het voortbestaan van die soort.

Luchtfoto Dauteweyers (Diepenbeek): ingesloten vijvers omringd door residentiële bebouwing.

VIJF HOEKSTENEN VOOR DE REALISATIE VAN VEELZIJDIGE GROEN-BLAUWE INFRASTRUCTUUR

Dit project is opgebouwd rond vijf hoekstenen voor de realisatie van groen-blauwe infrastructuur met tal van functies voor alle betrokkenen (inwoners, werknemers, recreanten) in een (rand)stedelijke omgeving.

1. NATUURLIJKE LANDSCHAPPEN IN EEN STEDELIJKE OMGEVING
2. INTEGRALE PLANNING VOOR VEELZIJDIG LANDGEBRUIK
3. SAMEN EN GEDRAGEN
4. AANDACHT VOOR DE PRIVÉSECTOR
5. NAAR EEN INNOVATIEF BELEID VOOR GROEN-BLAUWE INFRASTRUCTUUR

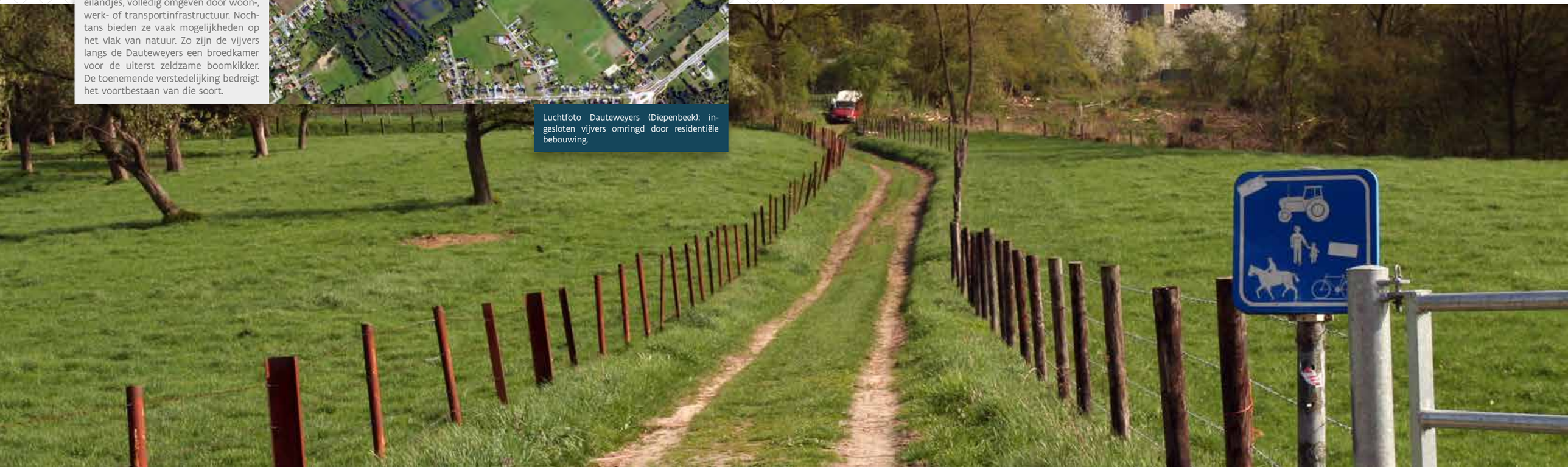

1. NATUURLIJKE LANDSCHAPPEN IN EEN STEDELIJKE OMGEVING

Door groene en blauwe landschapselementen te ontwikkelen in verstedelijkte restruimtes zetten we grijze halfkunstmatige landschappen om en evolueren we naar het behoud en de versterking van meer **natuurlijke stadslandschappen**.

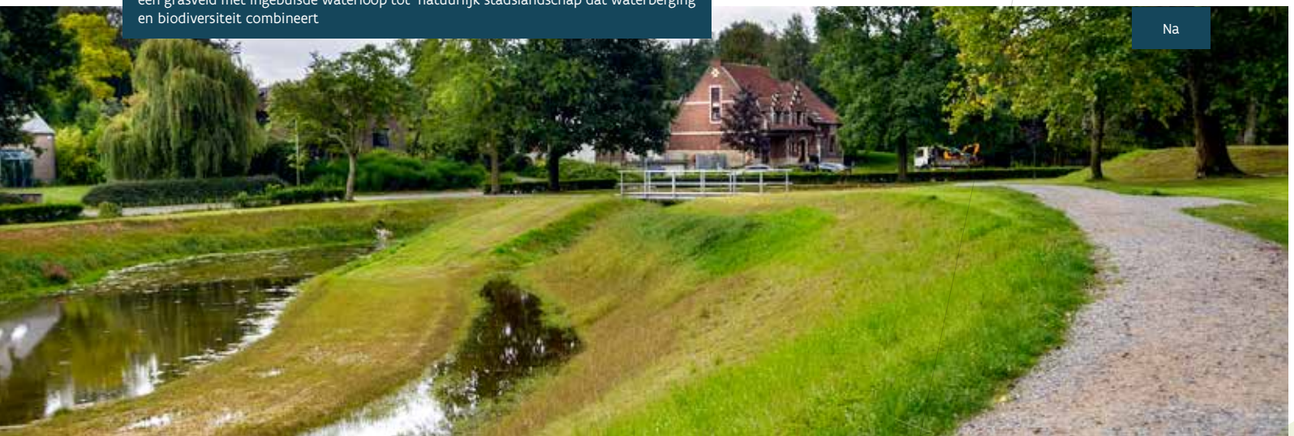

Projectgebied (Wezembeek-Oppem) in de Vlaamse Rand rond Brussel: omvorming van een grasveld met ingebuisde waterloop tot natuurlijk stadslandschap dat waterberging en biodiversiteit combineert

2. INTEGRALE PLANNING VOOR VEELZIJDIG LANDGEBRUIK

Een gebied kan voor één functie worden ingericht: enkel voor voedselproductie bijvoorbeeld. We spreken dan van een eenzijdige of monofunctionele inrichting. Vaak levert dat eerder saaie landschappen op. Met **integrale planning** bedoelen we dat we in één gebied de doelstellingen vanuit verschillende thema's combineren: natuur, recreatie, waterbuffering, landschap, duurzame productie van voedsel, klimaatverandering, ... Zo streven we naar een integraal en **veelzijdig landgebruik** dat onze schaarse ruimte in een verstedelijkte omgeving zo slim mogelijk benut. Bovendien verhoogt die multifunctionaliteit de omgevingskwaliteit en de dynamiek in een gebied.

Opmaak van een geïntegreerd plan voor het projectgebied Schansbroek (Genk): omvorming van een grijs voormalig mijnlandschap tot een aantrekkelijke en ecologisch waardevolle zone met herstel van de waterhuishouding, ruimte voor volkstuintjes, een buurtpark, ...

3. SAMEN EN GEDRAGEN

Met inwoners, werknemers, studenten, beleidsmakers, experten of ngo's zetten we participatieve werkmethoden op. Samen integreren we de verschillende wensen voor een gebied en zo geven we de eigen werk- en woonomgeving vorm. Op die manier **sensibiliseren** we de gebruikers van groene infrastructuur over de talrijke functies ervan. Die bewustmaking kan bijdragen tot meer kennis van de groen-blauwe infrastructuur, een groter bewustzijn van het belang ervan en meer motivatie voor het behoud, het respect en het langetermijnbeheer van de landschapselementen.

4. AANDACHT VOOR DE PRIVÉSECTOR

We promoten het veelzijdig karakter van groene infrastructuur en het belang om te investeren in die groene infrastructuur bij de privé- of bedrijfssector. Door hen te betrekken bij de ontwikkeling van groene infrastructuur voorkomen we dat bedrijvensites een ruimtelijke barrière vormen tussen groene gebieden én creëren we een aantrekkelijke werkomgeving die het welbevinden en de productiviteit van werknemers ten goede komt.

5. NAAR EEN INNOVATIEF BELEID VOOR GROEN-BLAUWE INFRASTRUCTUUR

Het projectgebied in Vlaanderen kan als voorbeeld dienen voor de toepassing van de 'Green Infrastructure Strategy' van de Europese Unie in andere randstedelijke gebieden in de EU.

Met **beleidsaanbevelingen** voor lokale, regionale en Europese beleidsmakers willen we de veelzijdigheid en het belang van groen en blauw voor randstedelijke gebieden benadrukken.

Meer info over de EU Green Infrastructure Strategy?

www.ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/

HOE GAAN WE TE WERK?

In dit project zetten we in op een integrale en veelzijdige inrichting van de groen-blauwe infrastructuur in een verstedelijkte omgeving.

In **zes voorbeeldprojecten** realiseren we groen-blauwe stapstenen: drie projecten in de Vlaamse Rand rond Brussel en drie in het verstedelijkte gebied rond Hasselt-Genk, in De Wijers. Alle projectgebieden zijn groene en onbebouwde restruimtes die onder druk staan van de oprukkende verstedelijking.

Daarnaast willen we een toekomstvisie uitwerken voor twee grotere valleigebieden: de Stiemerbeekvallei in Genk en de Molenbeekvallei in Beersel en Sint-Genesius-Rode.

IN DE VLAAMSE RAND ROND BRUSSEL

Asse	**Horing** (Kerremanspark en het nabijgelegen researchpark in Zellik)
Beersel	**Kapittelbeek** en de **Molenbeekvallei**
Zaventem, Kraainem en Wezembeek-Oppem:	**Woluweveld** (Eenenboom, insectenhotspots) **Vuilbeek/Kleine Maalbeek** (bronzone van de Vuilbeek, het Zeen en de Burbure)

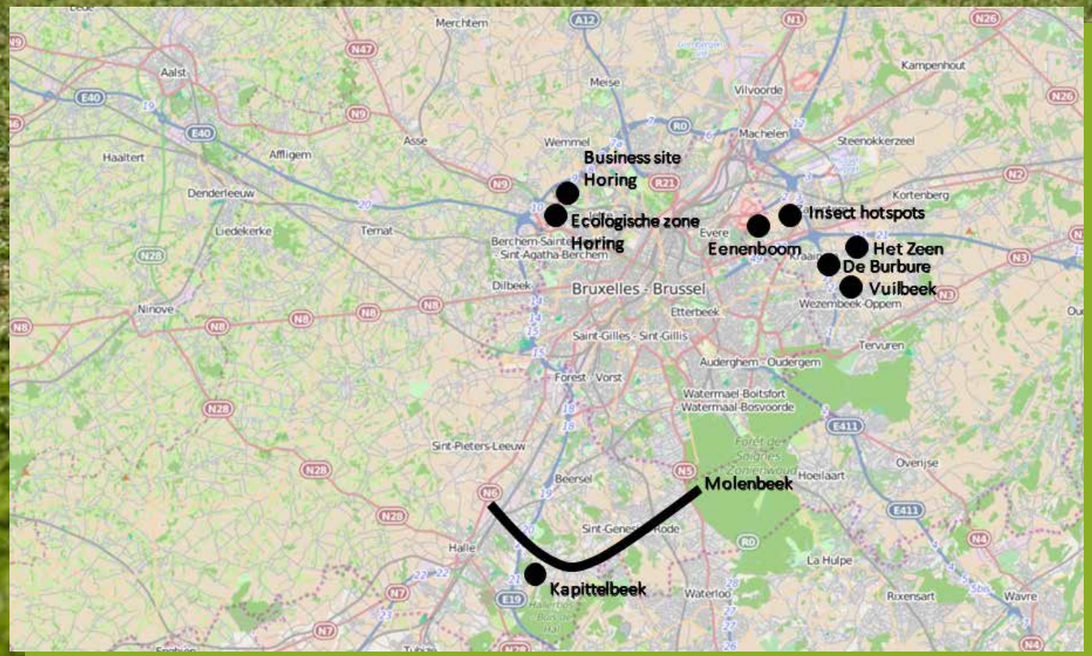

IN DE WIJERS

Genk	**Slagmolen** en **Schansbroek** binnen de Stiemerbeekvallei
Diepenbeek	**Dauteweyers**

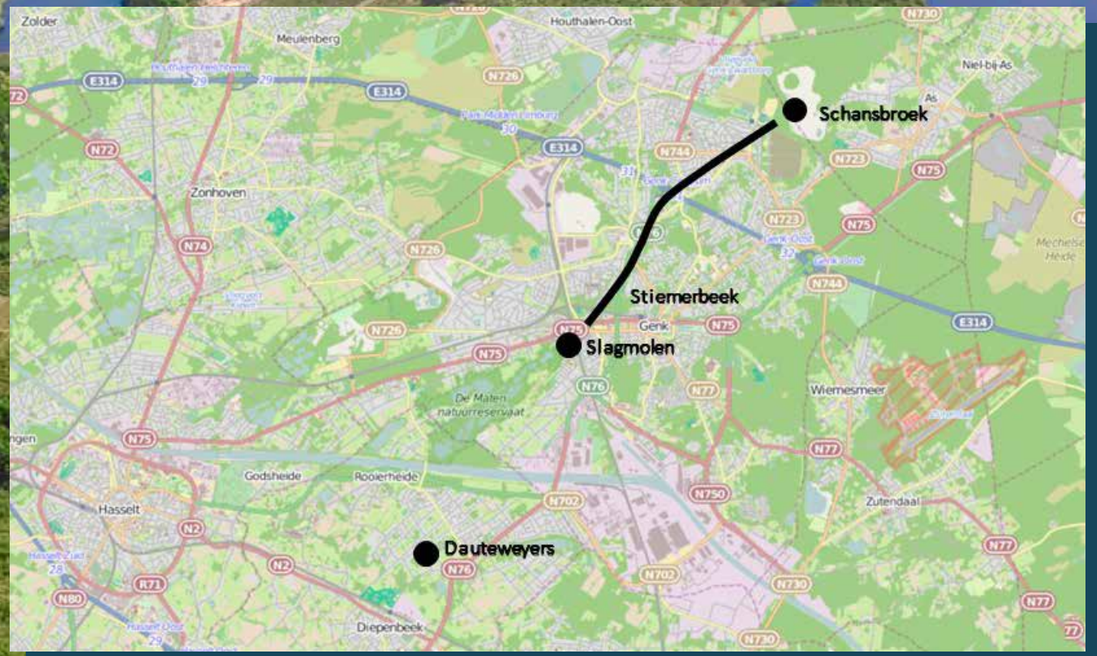

INTEGRAAL ONTWERPEN EN PLANNEN

Bij ons ontwerp proberen we met zoveel mogelijk aspecten rekening te houden. Zo komen we tot één plan met veel functies. Natuur en landschap zijn de basisstructuren in een gebied, waarop we voortbouwen om tot een veelzijdig plan te komen. Daaraan voegen we - afhankelijk van de mogelijkheden en de wensen voor een gebied - verschillende c**omplementaire functies** toe, zodat we tot een grote **meerwaarde** komen voor de gemeenschap.

Onderstaande tabel geeft de functies weer die je in de zes voorbeeldprojecten en in twee valleien kunt terugvinden na de inrichting van het gebied.

	Habitats/ bio-diversiteit	Water-buffering	Verbetering van de water-kwaliteit	Buitenacti-viteiten in het groen en ontmoe-tingen	Gezond-heid , rust en welzijn	Groene werk-omgeving	Groene woon-omgeving	Duurzame voedsel-productie	Klimaat-adaptatie	Sensibili-satie en doelgroep-participatie
Schans-broek (Genk)	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
Slagmo-len (Genk)	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓
Daute-weyers (Diepen-beek)	✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓
Kerremans-park & Bedrivensite Zellik (Asse)	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓
Kapit-telbeek (Beersel)	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Woluweveld en Vuilbeek - /Kleine Maalbeek (Zaventem, Kraainem, Wezem-beek-Oppem)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Molenbeek-vallei en Stiemer-beekvallei (visies)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

EEN PLANMATIGE EN GEFASEERDE AANPAK

Om groen-blauwe infrastructuur op het terrein te kunnen realiseren doorlopen de projectgebieden verschillende planningsfasen. Eerst analyseren we het gebied grondig. We gaan na welke mogelijkheden er zijn om groen-blauwe infrastructuur te realiseren en hoe haalbaar die zijn. Op basis daarvan stellen we een eerste **ontwerpplan** op. Daarna vertalen we dat ontwerpplan in een **inrichtingsplan**. We gaan planmatig te werk en werken ons ontwerp voort uit, bij voorkeur samen met alle betrokkenen in het gebied. We leggen hen onze plannen voor en sturen die bij in overleg met hen. Daarna wordt het inrichtingsplan vertaald in een **technisch dossier**, dat we dan kunnen laten uitvoeren op het terrein.

Zo willen we met dit project een twintigtal vijvers, poelen en natuurlijke waterbuffers ecologisch (her)aanleggen, drie waterlopen op een natuurvriendelijke wijze herinrichten, percelen boomgaard en stadsbos aanplanten, wandelpaden en vijf groene ontmoetingsruimtes aanleggen, verschillende woonzones beschermen tegen wateroverlast, enz.

PARTICIPATIE

1 ONDERZOEKSFASE	Voorbereidende studie (intern-extern), onderzoek kansen voor groen-blauwe infrastructuur, eerste planning
2 PROGRAMMAFASE	Opmaak ontwerpplan groen-blauwe infrastructuur (doelstellingen, maatregelen)
3 ONTWERPFASE	Opmaak inrichtingsplannen (technische plannen, bestek, vergunningsaanvraag)
4 UITVOERINGSFASE	Aanbesteding, uitvoering werken
5 ADMINISTRATIE / COMMUNICATIE	Einde werken, administratieve afhandeling & communicatiemoment einde werken

NOOD AAN SAMENWERKING EN SENSIBILISATIE

De VLM werkt samen om groene en blauwe infrastructuur te realiseren dankzij:

- een multidisciplinair team van experten op het vlak van natuur, groen, landschap, water, recreatie, ruimtelijke planning, …
- samenwerking met verschillende partners op het terrein: gemeenten, regionale besturen, lokale organisaties en verenigingen, bewoners, bezoekers, bedrijven en andere relevante partners
- deelname aan een Europees netwerk voor randstedelijke gebieden

Zo wil de VLM inwoners, recreanten, werknemers, bedrijven en lokale besturen sensibiliseren over het belang van groen-blauwe landschapselementen in een stedelijke omgeving. Op die manier verzekeren we de verdere ontwikkeling van de groen-blauwe infrastructuur en verzekeren we de instandhouding ervan.

DE 6 PROJECTGEBIEDEN

1. SCHANSBROEK (GENK)

Een restruimte in de schaduw van de mijn van Waterschei vormen we om tot een aantrekkelijke en ecologisch waardevolle (ontmoetings)zone en we herstellen er de waterhuishouding

Het gebied Schansbroek ligt ter hoogte van de bronzone van de Stiemerbeek, bij de steenkoolmijn van Waterschei.

De vroegere mijnindustrie heeft het gebied volledig verstoord. Door de mijnverzakkingen kan water uit het gebied niet meer natuurlijk afvloeien, maar wordt het grond- en regenwater continu overgepompt naar de Stiemerbeek. De lagere waterstand heeft bovendien het ecosysteem verstoord. Die slechte afwatering veroorzaakt wateroverlast bij omwonenden. Hoewel in het gebied een 16de-eeuws verdedigingsbouwwerk, 'de Schans', te vinden is, is de omgeving weinig aantrekkelijk en ontbreekt recreatieve infrastructuur voor bewoners, bezoekers en werknemers van de aangrenzende bedrijvensite Thorpark'.

Om het gebied terug aantrekkelijk in te richten, werd in 2013, samen met partners, een inrichtingsplan Schansbroek opgemaakt. Minister Schauvliege keurde dat plan goed in juni 2014. In dat plan worden de nodige maatregelen beschreven om het gebied terug als natte ecotoop in te richten. Dat doen we onder andere door de waterstanden te verhogen, een aarden dam aan te leggen, twee vijvers en een poel te herstellen en het kunstmatige waterreservoir van de mijnindustrie ecologisch in te richten. Tegelijkertijd leggen we drainagegrachten aan om omwonenden te behoeden voor wateroverlast. Om het gebied als een echt veelzijdig landschapspark in te richten met picknickplaatsen, wandelpaden, een functionele fietsverbinding, groene ontmoetingsplekken of een volkstuintje, werden verschillende workshops met toekomstige gebruikers van het buurtpark georganiseerd. Zo werd begin 2015 een eerste ontwerp buurtpark Schansbroek opgemaakt.

2. SLAGMOLEN (GENK)

We verbeteren de natuurlijke waterberging en de watertoevoer naar het natuurreservaat 'de Maten' en we versterken de vallei als groen-blauwe ontmoetingsplek

Slagmolen is een natuurlijke zone rond de gelijknamige watermolen in het stedelijk gebied Genk. Het voorbeeldproject ligt strategisch, want het is de poort naar het grote natuurreservaat 'de Maten', dat stroomafwaarts ligt en behoort tot het Natura 2000-netwerk. De Stiemerbeek, Schabeek en Dorpsbeek stromen er samen. Vandaag voedt de Stiemerbeek de vijvers van de Maten, maar stroomopwaarts krijgt die Stiemerbeek vaak riooloverstorten te verwerken. Dat vuile rioolwater in de beek bedreigt de fauna en flora van het vijversysteem in de Maten. Bovendien ziet Slagmolen er vandaag rommelig en weinig aantrekkelijk uit.

We willen graag zuiver water naar de Maten brengen. Daarom onderzoeken we of we de Schabeek van de Stiemerbeek kunnen scheiden om ze vervolgens te laten meanderen door een moerasbos. Zo zouden we een zone voor natuurlijke waterberging kunnen creëren. Met andere ingrepen willen we het vijvercomplex in de Maten voeden met voldoende hoogkwalitatief water. Samen met omwonenden gaan we na hoe het gebied tegelijkertijd kan worden opgewaardeerd tot een aangename, groene, toegankelijke ontmoetingsplaats met fiets- en wandelverbindingen tussen de Maten en Genk. Zo kunnen we het natuurgebied de Maten via het opgewaardeerde gebied aan de Slagmolen verbinden met het centrum van Genk. Het hele gebied wordt dan als het ware een groene vinger in het stedelijk gebied Genk.

Mogelijke herinrichting van de Slagmolen (Genk) door aanleg van een natuurlijk meanderende Schabeek

Huidige situatie: de Schabeek (links, goede waterkwaliteit) en de Stiemerbeek (rechts, regelmatig vervuild met rioolwater) zijn alleen maar gescheiden door een betonnen keermuurtje.

3. DAUTEWEYERS (DIEPENBEEK)

We richten het gebied op een natuurlijke manier in en verbeteren de watersituatie voor de boomkikker

Dauteweyers (Diepenbeek) is een gebied met een aantal vijvers, die met elkaar verbonden zijn.

Het zijn overblijfselen van de 19de-eeuwse ijzerontginning in de streek. Het gebied kan een ideale woonplek worden voor de zeldzame boomkikker, maar momenteel zijn de leefomstandigheden, zoals het beheer van het waterpeil van de vijvers, de waterkwaliteit en de landbiotoop, niet ideaal voor die boomkikker. Dauteweyers is volledig omsloten door woonwijken, maar weinig omwonenden kennen de unieke natuurpracht in hun achtertuin.

Met dit project willen we het gebied Dauteweyers beter inrichten voor de boomkikker. Tegelijk verbeteren we in samenspraak met de omwonenden de recreatieve en educatieve infrastructuur.

We hebben de waterhuishouding in het gebied zorgvuldig bestudeerd. Op basis daarvan hebben we een inrichtingsplan opgesteld.

We nemen maatregelen om het leefgebied van de boomkikker te verbeteren, zowel op het land als in het water. Dat doen we bijvoorbeeld door oevers anders aan te leggen, door minder geschikte planten te verwijderen en door poelen te graven. We maken de Dauteweyers ook beter toegankelijk voor de mens door het bestaande wandelnetwerk te verbeteren, door een boomkikkersafaripad uit te werken en door picknickplaatsen en een houten pad over de nattere plekken aan te leggen. Samen met omwonenden gaan we na hoe we het leefgebied voor de boomkikker kunnen uitbreiden door bijvoorbeeld de omliggende tuinen boomkikkervriendelijk in te richten.

Boomkikker ©RLLK-Art De Wilde

4. HORING: KERREMANSPARK EN BEDRIJVENSITE ZELLIK (ASSE)

We ontwikkelen een randstedelijk park als tegengewicht voor de oprukkende bebouwing in de stadsrand en we vergroenen de bedrijfsomgeving

Het gebied Horing, in de Molenbeekvallei in Asse, is een van de weinige overblijvende open restruimtes tussen het noordwestelijk deel van het stedelijk gebied Brussel en de ring rond Brussel.
Het gebied werd vroeger deels gebruikt voor landbouw, maar die verdween daar door de oprukkende verstedelijking. De natuurwaarde van het Kerremanspark zelf is momenteel beperkt, maar vlakbij ligt Laarbeekbos, een Natura 2000-gebied. Zo wordt het Kerremanspark een ideale groene stapsteen naar het Laarbeekbos. Bovendien heeft deze dichtbebouwde stadsrand nood aan een groene ontmoetingsplek. Vandaag is het researchpark Zellik nog een barrière voor de ontwikkeling van een netwerk van groene stapstenen, maar dat kan veranderen.

Met dit voorbeeldproject willen we de oprukkende grijze infrastructuur een halt toe roepen. We richten het Kerremanspark in als natuurlijke stapsteen, maar ook als wandel-, ontspan- en ontmoetingsplek voor omwonenden, werknemers en bezoekers. Voor de natuurlijke inrichting planten we bijkomend bos aan, komt er meer grasland, leggen we de Molenbeek opnieuw natuurlijk aan en kleden we het bestaande waterbekken wat natuurlijker in. Tegelijk maken we van het Kerremanspark, samen met alle betrokkenen, een ontmoetingsplek. Dat doen we onder andere door wandelpaden aan te leggen en rustplekjes te creëren. Samen met de bedrijven investeren we in de ingroening van het researchpark Zellik.

We creëren meer grasland en bos in de Vlaamse Rand rond Brussel (Asse).

Het researchpark Zellik vormt momenteel een barrière voor mens en dier.

5. KAPITTELBEEK (BEERSEL)

Naar een veelzijdig en meer natuurlijk karakter voor de Kapittelbeekvallei

De Kapittelbeek heeft haar bronnen in het Hallerbos. De beekvallei is de ecologische verbinding tussen het Hallerbos en de vallei van de Molenbeek in Beersel en Sint-Genesius-Rode. De Kapittelbeek mondt in de Molenbeek uit bij de dorpskern van Dworp (Beersel). Op de noordelijke beekflank vinden we weilanden en akkers, op de zuidelijke flank ligt de wijk Geer. In de ruimere omgeving durft het water nu en dan voor problemen zorgen. Bij hevige neerslag belanden verschillende dorpskernen, woonzones en industriegebieden met hun voeten in het water. Het Consciencepad naast de beek verhindert vandaag dat de Kapittelbeek nog kan meanderen, maar omgekeerd brengen beek en water het pad ook schade toe. Erosie vanaf de aangrenzende akkers komt dan weer terecht in de Kapittelbeek. En hoogstamboomgaarden die je hier vroeger talrijk aantrof, verdwijnen uit het landschap.

Door het gebied opnieuw in te richten willen we verschillende doelen bereiken. We willen de Kapittelbeek opnieuw vrijer laten meanderen. Het gebied moet er ecologisch op vooruitgaan. Het water moet trager afstromen en deels ook tijdelijk kunnen gestockeerd worden, zodat de algemene wateroverlast vermindert. We leggen het Consciencepad beter aan en op een meer geschikte plek. We planten nieuwe hoogstamboomgaarden aan, remmen de erosie af met grasstroken en we verbeteren het openbaar groen in de wijk het Geer.

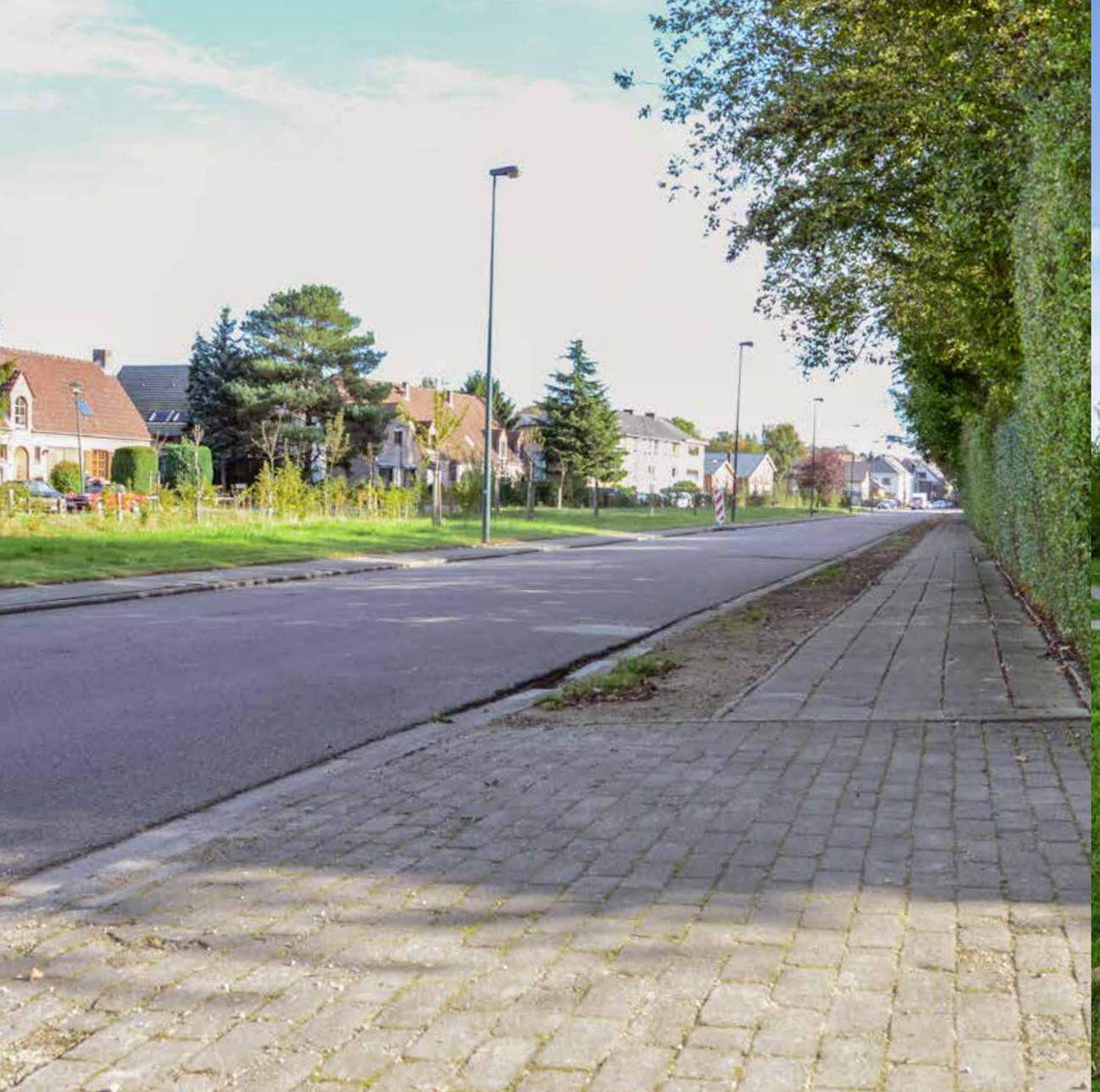

6. WOLUWEVELD EN VUILBEEK/ KLEINE MAALBEEK (ZAVENTEM, KRAAINEM, WEZEMBEEK-OPPEM)

Inrichting van lokale natuurlijke waterberging en van een insectenhotspot

Het Woluweveld in Zaventem en de valleien van de Vuilbeek en Kleine Maalbeek in Zaventem, Kraainem en Wezembeek-Oppem behoren tot de laatste restjes open ruimte ter hoogte van het noordoostelijk deel van de ring rond Brussel. In de omgeving is de bodem grotendeels verhard. Het natuurlijk valleisysteem is in het gebied zelf zwaar verstoord. Water wordt hier grotendeels ondergronds afgevoerd en regenwater heeft zo weinig kansen om in de grond te dringen. Dat veroorzaakt in de omgeving wateroverlast.

Met dit voorbeeldproject willen we de waterafvoer plaatselijk opnieuw op een natuurlijke manier bovengronds brengen, onder andere door delen van de waterlopen weer natuurlijk in te richten. Zo leggen we bijvoorbeeld wadi's aan:
ondiepe bekkentjes die tijdelijk water opvangen en het langzaam in de bodem laten dringen, waardoor het overstromingsgevaar verkleint. Door die wadi's natuurlijk in te richten, maar ook door bosaanplant en door de ontwikkeling van een insectenhotspot bevorderen we de biodiversiteit. Ook voor omwonenden en bezoekers bouwen we aan een aantrekkelijk landschap, met wandelpaden, een parkje, hoogstamboomgaarden voor duurzame voedselproductie, enz.
We vormen de aparte groene ruimtes in de buurt van de luchthaven om tot aantrekkelijke en voor de natuur waardevolle plekken waar plaats is voor open water.

Projectcoördinatie

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vlaamse overheid

Contact:
green4grey@vlm.be

Voor meer info:
www.green4grey.be

Dit project wordt uitgevoerd met een bijdrage van het financieringsinstrument LIFE van de Europsee Unie

GREEN4GREY

Met financiële bijdragen en medewerking van volgende gemeenten

Met ondersteuning van

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

INHOUDSTAFEL

De uitdaging: Minder grijze infrastructuur in het Vlaams landschap **2**
Projectdoel: Bouwen aan multifuntionele groen-blauwe infrastructuur **4**
Waaruit bestaat groenblauwe infrastructuur in verstedelijkte omgevingen **5**
Welke functies heeft groen-blauwe infrastructuur? **5**
Vijf hoekstenen voor de realisatie van veelzijdige groen-blauwe infrastructuur **7**
1. NATUURLIJKE LANDSCHAPPEN IN EEN STEDELIJKE OMGEVING 8
2. INTEGRALE PLANNING VOOR VEELZIJDIG LANDGEBRUIK 9
3. SAMEN EN GEDRAGEN 10
4. AANDACHT VOOR DE PRIVÉSECTOR 11
5. NAAR EEN INNOVATIEF BELEID VOOR GROEN-BLAUWE INFRASTRUCTUUR 11
Hoe gaan we te werk? **12**
Een planmatige en gefaseerde aanpak **18**
Nood aan samenwerking en sensibilisatie **19**
Zes projectgebieden 20
1. SCHANSBROEK (GENK) 20
2. SLAGMOLEN (GENK) 22
3. DAUTEWEYERS (DIEPENBEEK) 24
4. HORING: KERREMANSPARK EN BEDRIJVENSITE ZELLIK (ASSE) 26
5. KAPITTELBEEK (BEERSEL) 28
6. WOLUWEVELD EN VUILBEEK/ KLEINE MAALBEEK (ZAVENTEM, KRAAINEM, WEZEMBEEK-OPPEM) 231

Green4Grey
Vlaamse Landmaatschappij
Diestsepoort 6 bus 47
3000 Leuven
www.green4grey.be
www.vlm.be